

MIÉRT VAN SZÜKSÉG AZ EVANGÉLIUM „HELYREÁLLÍTÁSÁRA” NAPJAINKBAN? GONDOLATOK PAUL WASHER TRILÓGIÁJÁHOZ¹

TÓTH KRISZTIÁN

A szerző alaptétele, hogy Jézus Krisztus evangéliuma a legnagyobb kincs, ami a keresztyén egyháznak és a keresztyén hívőnek adatott. Ez nem *egy* üzenet – mint mondja – sok közül, hanem az üzenet az összes többi fölött. Az örömhír Isten ereje az üdvösségre, és a leghatalmasabb kinyilatkoztatás Isten sokoldalú bölcsességéről, emberek és angyalok számára.² Ha bibliai példát keresünk, láthatjuk, hogy ez az oka annak, hogy Pál apostol igehirdetésében az első helyre helyezte az evangéliumot, minden erejével igyekezett azt világosan hirdetni, és még átkot is megfogalmazott mindazokról, akik elferdítenék vagy akarva – akaratlanul is eltorzítanák annak igazságát.³

Egyetérthetünk Washerrel abban, hogy minden újabb keresztyén generáció sáfára az evangélium üzenetének, és a Szentlélek erején keresztül Isten arra hívja újszövetségi népét, hogy őrizze azt a drága kincset, amely rájuk bízott.⁴ Az első korinthusi levél 4. rész 2. vers szerint „*a sáfároktól ... azt várják el, hogy mindegyik hűségesebben bizonyuljon*”⁵, amihez el kell mélyednünk az evangélium tanulmányozásában, komoly áldozatokat kell vállalnunk, hogy megértsük igazságait, és el kell köteleződjünk, hogy megvédjük tartalmát, mert ezzel vigyázunk magunkra és a ránk bízottakra.⁶ Pál nem kevesebbet állít Timóteusnak írott második levelében, minthogy ezzel „biztosítod” a megváltást – szó szerint „*magadat is, és hallgatóidat is megmented*”.⁷

Ez a fajta gondoskodás vagy sáfár-szemlélet készítette arra az amerikai misszionárius-író⁸ hogy az evangéliumról szóló sorozatot közre adja. Személyes ars poeticája Jeremiás prófétával és Pál apostollal rokon; hasonló okból gyűjtötte össze a könyvben található – lényegében korábban elhangzott – prédikációkat, amiért elmondta őket; hogy szabaddá válhasson „terheitől”. Jeremiás is átélte, hogy „*mintha égő tűz volna szívemben, a csontjaimba rekesztve; erőlködöm, hogy elviseljem, de nem tehetem.*” Pál is így kiáltott fel: „*Jaj ugyanis nekem,*

1 A Recovering the Gospel (Az evangélium helyreállítása) három részes sorozat a Reformation Heritage Books kiadó gondozásában jelent meg angol nyelven a következő sorrendben: The Gospel's Power and Message (Az evangélium ereje és üzenete) 2012-ben, The Gospel Call and True Conversion (Az evangélium hívása és valódi megtérés) 2013-ban, Gospel Assurance and Warnings (Az evangélium biztosítékai és figyelmeztetései) 2014-ben.

2 Róm 1,16; Ef 3,10 (a szerző által is idézett igék – a továbbiak legtöbbje is – a könyvek azonos előszavából).

3 1Kor 15,3; Kol 4,4; Gal 1,8–9

4 2Tim 1,14

5 Bibliai idézetek az Újjonnan Revideált Károli-Biblia felhasználásával: <http://www.karolibiblia.hu>

6 Paul Washer: The Gospel's Power and Message (Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2012), vii. o.

7 2Tim 4,15-16

8 Paul Washer (1961-) Peruban szolgált misszionáriusként kb. 10 évet, mialatt 1988-ban megalakította a HeartCry Missionary Society nevű szervezetet – kezdetben, eredetileg a perui gyülekezetplántálók támogatására. Paul napjainkban ennek a – most már 5 kontinensre kiterjedő – misszióknak a vezetésében szolgálja Istent. Céljuk Isten dicsőítése és a lehető legnagyobb áldás és jó elérése az emberiség számára az evangélium hirdetése biblikus gyülekezetplántálások támogatása által, felkészítve és kiküldve helyi misszionáriusokat. Feleségével Charo-val négy gyermekük van: Ian, Evan, Rowan, és Bronwyn. Családjával a Virginia állambeli Radford városában él 2010 óta.

ha az evangéliumot nem hirdetem!”⁹ Számunkra is fontos a kérdés: vajon mi érezzük-e, tapasztaljuk-e az örömet, az üzenet sürgető-feszítő, belőlünk felszínre törni akaró erejét? Másrészt: látszik-e ez kívülről, vagy megpróbáljuk „elnyomni”?

A szerző azzal az alapvetéssel folytatja a sorozathoz írt előszavát, bevezetését, hogy az evangélium szó háttérét ismerteti. Közismert, hogy a görög *euangelion* „jó hír”-t jelent. Washer szerint bizonyos értelemben a Szentírás minden oldala tartalmazza az evangéliumot, más értelemben ugyanakkor az evangélium egy nagyon konkrét és specifikus üzenetre utal. Ez nem más, mint a bukott emberek számára elvégzett üdvösség; Jézus Krisztusnak, Isten Fiának életén, halálán, feltámadásán és mennybemenetelén keresztül.

Mi is ez az üzenet pontosan?¹⁰ Az örök Fiú, aki egyenlő az Atyával és természetének pontos képviselője, az Atya jó tervével összhangban, az idők teljességében önként elhagyta a menny dicsőségét, egy szűz leány méhében fogant a Szentlélek által, és megszületett az Istenember: a názáreti Jézus.¹¹ Mint ember, Isten törvényéhez való tökéletes engedelmséggel járt ezen a földön.¹² A rendelt időben, földi élete végén az emberek elutasították és keresztre feszítették. A kereszten elhordozta az emberiség bűnét, elszenvedte az Isten haragját és az övéit helyettesítve halt meg.¹³ A harmadik napon Isten feltámasztotta Őt a halálból. Ez a feltámadás isteni visszaigazolása annak, hogy az Atya elfogadta Fiának halálát áldozatul a bűnért. Jézus megfizette az ember engedetlenségének büntetését, kielégítette az igazságosság igényeit, és lecsillapította Isten haragját.¹⁴ A feltámadás után negyven nappal Isten Fia felment a mennybe, Atya jobbjára ült, és adatott Neki dicsőség, tisztelet és uralom mindenek fölött.¹⁵ Ott Isten jelenlétében képviseli az Ő népét, és közbenjár Istennél érdekünkben.¹⁶ Mindazoknak, akik elismerjük bűnös, tehetetlen állapotunkat és Krisztusra bízunk magukat, Isten teljesen megbocsát, minket igaznak nyilvánít és megbékéltet Magával.¹⁷ Ez tehát a sorozat mindhárom könyvének elején található kompakt összefoglalás, Istennek és Jézus Krisztusnak, az Ő Fiának evangéliumáról¹⁸.

A továbbiakban négy fő okot, csoportot említ Washer, mely magyarázza azt a sokszor siralmas lelkiállapotot, ami tapasztalható a nyugati evangélikalizmusban. A jelenlegi „keresztyén” nemzedék egyik legnagyobb vétsége, mondhatnánk „bűncselekménye” az evangélium figyelmen kívül hagyása, és ebből a hanyagságból ered a szerző szerint minden más bajunk. Szokták gondolni, mondani az emberek, hogy a nem hívőket nem érdeklik az „istenes dolgok”, mégis ami látszik, hogy az elveszett világ nem annyira *megkeményedett*, mint amennyire *tudatlan* az evangéliummal kapcsolatban, mert sokan, akik hirdetik az örömhírt, szintén nem ismerik annak legalapvetőbb igazságait. Washer szerint sok kortárs evangéliumi közösségnek nincs alapos biblikus teológiája, nem nyúl vissza történelmi hitvallásokhoz identitása megfogalmazásakor.

1. A negatív hatásokat vizsgálva a szerző messze ható pusztítást lát és vizionál azokban a gyülekezetekben, ahol „kiirtották” a teológiát a show-műsor kedvéért. Ugyanakkor hazánkból szemlélve – lehetséges, hogy jogosan – gondolhatjuk: ebben van egy jó adag amerikanizmus. Valószínűleg nem tart ott a magyar egyház sem méretben, sem technikában, sem elterjedtségben, sem „profizmusban” mint ahol a tengeren túliak. Mégis érdemes megfontolni Washer következtetését, mely szerint az üzenet-leegyszerűsítés vagy evangélium-redukcionizmus először is megkeményíti a megtéretlenek szívét. Akik elindulnak, gyakran

9 Jer 20,9; 1 Kor 9,16

10 Paul Washer: *The Gospel's Power and Message* (Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2012), viii. o.

11 ApCsel 2,23; Zsid 1,3; Gal 4,4; Fil 2,6–7; Lk 1,35

12 Zsid 4,15

13 1Pt 2,24; 3,18; Ézs 53,10

14 Lk 24,6; Róm 1,4; Róm 4,25

15 Zsid 1,3; Mt 28,18; Dán 7,13–14

16 Lk 24,51; Fil 2,9–11; Zsid 1,3; Zsid 7,25

17 Mk 1,15; Róm 10,9; Fil 3,3

18 Paul Washer: *The Gospel's Power and Message* (Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2012), viii. o.

kiesnek, vagy olyan életet élnek, amelyet a megrögzött világiasság és testiesség jellemez. Sajnos rengeteg egyháztag ül a padjainkban úgy, hogy nem formálta át Jézus Krisztus valódi evangéliuma, a legszörnyűbb mégis az, hogy mindeközben meg vannak győződve saját üdvösségük felől, mert életük során mondjuk korábban egyszer felemelték kezüket egy evangelizációs alkalmon, vagy egy evangélista után elismételtek egy imát. Összegezve a hamis üdvbizonyosság hatalmas akadályt jelent, amely gyakran elszigeteli az ilyen egyént attól, hogy valóságosan elérjen szívéig a megmentő evangélium.

2. Tovább menve, egy ilyen evangélium eldeformálja az egyházat az – elvileg – újjászületett hívők lelki közösségét olyan testi emberek gyűjtőhelyévé, akik azt állítják, hogy ismerik Istent, de cselekedeteik által megtagadják Őt.¹⁹ Az igaz evangélium prédikálásával az emberek szórakoztatása, különleges extra tevékenységek, vagy olyan előnyök ígérete nélkül jutnak el istenkeresők vagy érdeklődők a gyülekezetbe, amik túl vannak az evangélium által nyújtott ígéreteken. A probléma sokszor az, hogy úgy gondolja az egyház, hogy „többet” fog nyújtani – lásd: „sikerevangélium”²⁰ – bibliátlan tévtanításával, miközben gyakorlatban kevesebbet ér el és még azt is elveszíti, amit megtarthatott volna: a tiszta evangéliumot.²¹ Akik Krisztushoz jönnek, azért teszik és azért tudják ezt tenni, mert vágnak Krisztusra, és éheznek a Biblia igazságaira; a szívből jövő imádatra és a szolgálat lehetőségeire²². Amikor az egyház leegyszerűsített vagy lebutított evangéliumot hirdet, feltöltődik világi emberekkel, akik kevés érdeklődést mutatnak Isten dolgai iránt. Egy ebből fakadó gyakorlati következmény Washer meglátása szerint, hogy az ilyen emberek lelkigondozása súlyos terhet ró a gyülekezetekre.²³ Mi lesz ezután? A láncreakció következő elemeként az egyház elkezd „leszállítani” az evangélium radikális igényeit egy kényelmes erkölcsösségre, és a Krisztussal való igazi hitgyakorlat közé vegyülnek olyan tevékenységeknek, melyek a tagok vélt szükségleteinek kielégítésére hivatottak. A Krisztusközpontú gyülekezetből tevékenységorientált klub válik, mely gondosan szűri, majd újra csomagolja az igazságot, nehogy megsértse a már testi és világi többséget. Megfigyelhető, hogy az egyház félreteszi a Szentírás és a hithű keresztyénség hosszú évszázadok által megőrzött jelentős igazságait, és a pragmatizmus²⁴ – vagyis bármi, ami fenntartja az egyház működését és növekedését – válik napjainkban uralkodó egyház-szervezeti, gyülekezet-igazgatási programmá.
3. Harmadsorban, az ilyen evangélium nem sokkal többre gyengíti az evangelizációt és a missziót olyan humanista törekvésnél, melyet a legfrissebb kulturális trendek gondos tanulmányozásán alapuló ötletes reklámozási tervek vezetnek. Ennek kapcsán egy lehetséges ellenvetésként merülhet fel sokakban, hogy az Egyházban is fontos az internet által széles körökben elérhető közösségi média használata, valamint gyülekezeti tereinkben előnyös lehet a társadalom egyéb szegmenseiben megszokott technikai eszközök biztosítása. Kétségtelen, hogy ilyen téren a jó irányú „fejlődés” nem ördögtől való, inkább ennek szándékolt megtagadása, hátráltatása vet(ne) fel komoly kérdéseket és gördít(ene) akadályt az örömhír terjedésének útjába. Érdeemes olyan szemüveggel is olvasni a mű esetleg számunkra merevebb,

19 Tit 1,16

20 A hazánkban sem ismeretlen úgynevezett sikerevangélium (prosperity gospel) „egy tanításbeli áramlat, amely a 20. század második feléből származik” egyik ismérve ennek a hamis tannak, hogy „ha valaki Istennel jár, akkor a gyógyulás és az áldások magától értetődően jönni fognak: a sebek behegednek és a szenvedés véget ér.” Forrás, bővebb kapcsolódó cikk: <https://www.baptist.hu/sebek-es-remenysegek/> (letöltés időpontja: 2019. október 1.)

21 Mk 4,25

22 Jn 6,44,65

23 1Kor 2,14

24 A 20. századra meghatározóvá, kollektív egyházi viselkedést irányító szabállyá vált a pragmatizmus, mely nem csak, de főleg „amerikai” export-filozófia. Albert Mohler szerint a jelenség elmélyítette a Biblia abszolút megbízhatóságának, tekintélyének és elsősorban elégségességének megkérdőjelezését a gyakorlatban. „A pragmatizmus eszméje szerint az igazság társadalmi konszenzus kérdése, és az eszmék csak eszközök, melyeknek megbízhatósága kizárólag attól függ, hogy megfelelnek-e az adott kulturális igényeknek és elvárásoknak. A pragmatikus szemében az eszmék nem többek, mint hasznos válaszok különféle aktuális kihívásokra, és az igazság definíció szerint mindig relatív az idő, a hely, az elvárás és a személy függvényében.” Idézet forrása: <http://www.evangelikalcsoport.hu/2019/07/14/albert-mohler-a-biblia-tekintelye-a-reformacio-nelkulozhetetlen-oroksege/> (letöltés időpontja: 2019. október 1.)

szigorúbb, hagyománykövetőbb megállapításait, hogy figyelembe vesszük azt a miliót, amiben keletkezett. Az amerikai konzervatívabb körökben a megfelelő tartalom mellett nagyon – lehet túlzottan is – fontos a hagyományos forma. Van azonban egy másik véglet: ezt bírálja Washer. A szerző beszámolója szerint a bibliátlan evangélium hatástalanságát tapasztaló időszakokat követően sok evangéliumi hívő gondolta, hogy a tiszta öröm üzenet nem fog működni, és a 21. századi posztmodern ember valahogy túlságosan összetett, bonyolult lényé vált ahhoz, hogy egy ilyen egyszerű és botrányos üzenet által üdvözüljön, majd pedig formálódjon át. Azt gondolom, jogos kritika, hogy manapság nagyobb hangsúlyt fektet sok közösség a bukott kultúránk divatjainak megértésére (*forma*), mint az egyetlen üzenet mélyebb megismerésére és hirdetésére (*tartalom*), amelynek megvan az ereje, hogy megmentse az elveszetteket. Mit eredményez ez? Az evangéliumot folyamatosan átcsomagolják, hogy megfeleljen annak, amit a mai kultúra legfontosabbnak és legaktuálisabbnak tart. A szerző emlékeztet minket: a valódi evangélium mindig releváns minden kultúrában, mert az Isten örök szava minden emberhez!

4. Végül, az eredetitől bárhogy eltérő²⁵ evangélium szégyent hoz Isten nevére. Egy leegyszerűsített evangélium hirdetése révén a világiak és megtéretlenek az egyház közösségébe kerülnek és a szinte teljesen elhanyagolt bibliai egyházfegyelem következtében megengedett számukra, hogy tényleges helyreigazítás, gyakorlati korrekció vagy intés nélkül maradjanak. Ez bemocskolja a gyülekezetek tisztaságát és hírnevét, továbbá káromolja Isten nevét a hitetlenek között.²⁶ Végezetül a szerző siralmas összképe a következő: Isten nem dicsőítették, az egyház nem épül, az újjá nem született egyháztagok nem változnak, és a gyülekezeteknek kevés vagy semmilyen tanúságtétele, missziós hatása sincs a hitetlen világ számára.

Aktuális Washer figyelmeztetése, akár a szószék egyik vagy másik oldalán helyezkedünk el, hogy ne váljunk olyan lelkésszé vagy laikussá, aki közelről látja, hogy „*az áldott Isten dicsőséges evangéliuma*” (1Tim 1,11) helyébe egy kevésbé dicsőséges evangélium lép és mégsem tesz semmit. Mint e reménység sáfárai, kötelességünk köreinkben helyreállítani az egyetlen valódi evangéliumot, majd bátran és világosan hirdetni mindenkinek!

Kinek ajánlom elolvasni az evangélium helyreállításáról szóló sorozatot? Hasznos és érthető azoknak az angolul tudó új hívőknek, a hit útján még csak nemrég elindultaknak, sőt olyan keresőknek is, akik szeretnék jobban megérteni a keresztyénség lényegét. Elsősorban nekik íródott a könyv! Mielőtt azt gondolnánk, hogy ez „csak alap téma”²⁷, hiszen az evangélium kerül fókuszba; garantálom, hogy fog újat mondani a mű évek, évtizedek óta már hitben járó keresztyéneknek, teológiával behatóbban is foglalkozóknak is. Releváns és aktuális az írás, mert a mellett, hogy az evangélium szisztematikus bemutatására is kísérletet tesz úgy, hogy az alapvető elemeinek többségével foglalkozik, különösen azokra összpontosít, amelyek a leginkább elhanyagoltak a kortárs keresztyénségben. Még egy kritikai megjegyzést említek, mely a művet formailag illeti; az eredeti könyvek puha fedeles, fóliázott borítója tapasztalatom szerint könnyen szétesik, illetve a záró fejezettel rögtön véget érnek – mintha „elvágták volna” – miközben várnánk esetleg névmutatót, igejegyzéket, bővebb hivatkozási listát, kapcsolódó ajánlott irodalmat. A szerző – és a recenzió írójának is – reménysége az, hogy az írás útmutatóul szolgál majd sokaknak az evangélium újrafelfedezésében, hogy ráébredünk az örömhír teljes szépségére, botrányára és megmentő erejére²⁸. Adná Isten, hogy egy ilyen – újbóli – rátalálás vagy felfedezés formálná és átalakítaná életünket, erősítené bizonyáságtételünket²⁹ és Isten nevére még nagyobb dicsőséget

25 Vagy „más evangélium”, lásd: Gal 1,6–9. Szinonimák lehetnek még a jelenség jobb megértéséhez: leegyszerűsített, lecsökkentett, lebutított, eltorzított, felvizezett, felhígított...

26 Róm 2,24

27 Mintha az evangélium valamilyen 1.0-ás üzenet lenne a keresztyénségben, amin gyorsan túl leszünk megtérésünk után és már „mélyebb” tanításokra vágynánk...Ez a mai korszellem megtévesztő tanítása. Valójában egész életünk folyamán szükségünk van a megmentő üzenetre!

28 1Kor 1,23–25

29 Az evangélium nem egyenlő a személyes bizonyáságtétellel, persze az örömhír megosztása kiegészülhet személyes megtérési történettel, de maga az evangélium nem más, mint Jézus Krisztus személyéről és megváltó munkájáról szóló igaz történet, jó hír, amely valóban végbe ment a történelem legfontosabb pontján. Ennek voltak

hozna! Végül a Szentírás egyik legtömörebb összefoglalását szeretném idézni mely az evangéliumról szól; ez hitünk alapja és kivonata. Pál apostol a következőképpen fogalmazta meg drága kincsünket³⁰.

„Eszetekbe juttatom, testvéreim, az evangéliumot, amelyet hirdettem nektek, amelyet be is fogadtatok, melyben álltok is, amely által üdvözültök is, ha megtartjátok úgy, amint hirdettem nektek, hacsak nem hiába lettetek hívökké. Mindenekelőtt azt adtam át nektek, amit én is úgy kaptam, hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint, és hogy eltemették, és hogy feltámadt a harmadik napon az Írások szerint...” (1Kor 15,1–4)

számos szemtanúi, akik leírták a történeteket és az Újszövetség lapjain rögzítették az utókornak.
30 2Tim 1,14, 1Tim 6,20